

Financováno
Evropskou unií

Regionální analýza - Ústecký kraj

(fungování tzv. regionálního poradenského centra sociálního podnikání v rámci projektu

„Rozvoj ekosystému sociálního podnikání“

GRANT ADVISOR, spol. s r.o.

Ing. Klára Šenková, Ing. Martin Dítě, MPA

15.12. 2023

*Financováno EU, projekt Rozvoj ekosystému sociálního podnikání (RESP), registrační číslo -
CZ.03.02.02/00/22_004/0001397.*

Financováno
Evropskou unií

Obsah

Úvod	3
1. Popis sociální a ekonomické situace kraje	4
1.1 Charakteristika regionu z hlediska velikosti, počtu obcí a obyvatel.....	4
1.2 Charakteristika regionu z pohledu struktury hospodářství a socioekonomické situace obyvatel	5
2. Charakteristika ekosystému pro rozvoj sociálního podnikání.....	11
2.1 Činnost SPointu Ústecký kraj.....	11
2.2 Sociální podniky Ústecký kraj - přehled.....	12
2.3 Existující formy podpory.....	13
2.4 Krajské koncepce, strategie, politiky.....	13
2.5 Struktura klíčových stakeholderů soc. podnikání v kraji	16
Závěr	19
Zdroje	21

Úvod

V rámci projektu „Rozvoj ekosystému sociálního podnikání“ probíhá od r. 2023 do r. 2025 pilotní ověření fungování tzv. regionálních poradenských center soc. podnikání v 5 krajích: Moravskoslezský kraj, Ústecký kraj, kraj Hl. město Praha, Středočeský kraj, Olomoucký kraj.

Cílem regionální analýzy je zmapovat potenciál daného kraje pro rozvoj sociálního podnikání vycházející ze statistických a socioekonomických dat (z hlediska výše HDP a dalších indikátorů soc. ekon. situace, struktury obyvatel, vzdělanostní úrovně obyvatel, situace na trhu práce, počtu a charakteristik OZP (osob se zdravotním postižením), ohrožených/vyloučených skupin, počtu sociálně vyloučených lokalit, podílu nezaměstnaných v soc. vyloučených lokalitách apod.). Dále zmapovat potenciál pro rozvoj sociálního podnikání v Ústeckém kraji, kde své služby na podporu sociálního podnikání nabízí od září 2023 regionální poradenské centrum - SPoint Ústecký kraj.

Dokument je rozdělen do dvou kapitol, první se zaměřuje na **socio-ekonomickou situaci kraje** a druhý na **charakteristiku ekosystému pro sociální podnikání v kraji**.

První kapitola **mapuje míru potřebnosti sociálního podnikání v kraji** a slouží k **odhadnutí potenciálu pro jeho rozvoj**. Charakterizuje regiony z pohledu velikosti, počtu obyvatel a **obcí, dále zkoumá demografické aspekty**, jako věk či nejvyšší dosažené vzdělání obyvatel. Dále uvádí podíl osob zdravotně postižených a romské menšiny. Druhá část kapitoly je věnována charakteristice regionu z pohledu struktury hospodářství a socioekonomické situace obyvatel. Řeší **makroekonomické ukazatele jako výši HDP v krajích**, míru nezaměstnanosti, ale také výši vyplácených dávek a počet pracovních míst pro osob se zdravotním postižením (*dále i OZP*) v regionu.

Druhá kapitola mapuje koncepce a strategie kraje, které se dotýkají tematiky sociálního podnikání. Popisuje činnost regionálního poradenského centra – SPointu v oblasti podpory ekosystému sociálního podnikání. Dále se zaměřuje na klíčové aktéry podpory sociálního podnikání na místní úrovni, a kteří mají potenciál podpořit rozvoj sociálního podnikání v kraji.

1. Popis sociální a ekonomické situace kraje

Následující kapitola přibližuje sociální a ekonomickou situaci v Ústeckém kraji. Slouží k pochopení míry potřebnosti sociálního podnikání a odhadnutí potenciálu pro jeho rozvoj.

1.1 Charakteristika regionu z hlediska velikosti, počtu obcí a obyvatel

Tabulka 1 nám ukazuje počet obyvatel v kraji Ústeckém a jejich rozdělení dle věku a pohlaví.

	Počet obyvatel	Rozdělení dle věku			Muži	Ženy
		0-14	15-64	65 +		
Česká republika	10 827 529	1 750 808	6 868 872	2 207 849	5 308 523	5 519 006
Ústecký kraj	812 337	129 113	517 354	165 870	399 879	412 458

Tabulka 1: Složení obyvatel podle základních věkových skupin a pohlaví (data 2022)

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, 2022

Na základě dat z roku 2021, lze tvrdit, že z pěti zkoumaných krajů je nejnižší vzdělanost v Ústeckém kraji, kdy více než polovina obyvatel uvedla jako nejvyšší dosažené vzdělání SŠ bez maturity.

Tabulka 2: Obyvatelstvo nad 15 let dle nejvyššího dosaženého vzdělání (data 2021)

	Žádné	ZŠ	SŠ (bez maturity)	SŠ a nástavby	VŠO, konzervatoř	Bc.	Mgr.
Česká republika	56 100	1 107 860	2 736 983	2 729 091	138 588	330 989	1 144 332
Ústecký kraj	7 794	110 309	223 213	189 331	8 024	17 194	49 683

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, 2022

Tabulka 3 udává počet měst a obcí v kraji a podíl městského obyvatelstva. Nejvyšší podíl městského obyvatelstva má kraj Moravskoslezský a Ústecký.

Tabulka 3: Počet obcí a měst, podíl městského obyvatelstva (data 2022)

	Počet obcí celkem	Města	Podíl městského obyvatelstva (%)
Česká republika	6258	604	60
Ústecký kraj	354	59	73,9

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, 2022

Nejvyšší podíl OZP je v kraji Ústeckém (3,5 % obyvatelstva), kde skoro 6 % OZP jsou osoby nezletilé. Najdeme zde i největší poměr Romů (skoro 8 % obyvatelstva).

Tabulka 4: Podíl OZP, mládeže a romských menšin

	OZP		Mládež (do 25 let)	Romská menšina	
	Celkem	Do 18 let		Celkem	Odhad sociálně vyloučených (%)
Česká republika	332 739	15 232	2 812 515	240 300	50
Ústecký kraj	28 388	1 694	213 614	63 500	60

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, 2022 a Úřad vlády ČR, 2017

Informace o romské menšině v jednotlivých krajích pochází z kvalifikovaného odhadu koordinátorů pro záležitosti romské menšiny z roku 2017. ČSÚ neposkytuje plné statistiky, protože přihlášení se k etnické menšině je pouze dobrovolnou součástí dotazníků pro sčítání lidu.

1.2 Charakteristika regionu z pohledu struktury hospodářství a socioekonomické situace obyvatel

Způsob zpracování dat kapitoly 1.2.

Veškeré zmíněné údaje vycházejí z veřejně dostupných dat Českého statistického úřadu a výpočtů na základě těchto dat. Informace, které byly pro analýzu požadované a nejsou v dokumentu obsažené, nebyly dostupné z jiných zdrojů.

Tabulka přehledu vývoje HDP v celkovém počtu a v přepočtu na obyvatele vychází z dat vývoje HDP dohledávaných za každý kraj jednotlivě. HDP v krajích za rok 2022 není doposud dostupné. Co se týče nezaměstnanosti, data byla rovněž dohledávána za každý kraj jednotlivě, přímo dostupný byl počet nezaměstnaných v kraji, z čehož byl vypočítán podíl na ekonomicky aktivním obyvatelstvu. Z dat byl dostupný i podíl a počet nezaměstnaných žen a mužů.

Distribuce nezaměstnanosti v krajích podle věku a podle vzdělání poté vychází z grafického vyobrazení podílů různých skupin, jelikož data s přesným podílem nebyla dohledatelná, v datech se proto mohou objevit lehké nepřesnosti, které však nepřesahují jedno procento. Výchozí grafické zobrazení je uvedeno níže.

V případě věku zároveň došlo ke snížení počtu věkových kategorií sloučením vždy dvou rozmezí po pěti letech na rozmezí deseti let. Data o krátkodobé a dlouhodobé nezaměstnanosti v krajích nejsou bohužel dostupná z žádných veřejných zdrojů.

Přehled vývoje výše hrubého domácího produktu v letech 2017 až 2021 je zaznamenán v tabulce 5. Za rok 2022 nejsou doposud dostupná data. Nejdříve je zde zaznamenán celkový roční hrubý domácí produkt v milionech Kč, následně poté přepočet na obyvatele v Kč. Hrubý domácí produkt má rostoucí tendenci.

Tabulka 5: Vývoj výše HDP, dle dat ČSÚ

Vývoj výše HDP		2017	2018	2019	2020	2021
Ústecký kraj	celkem (v mil. Kč)	282 322	291 862	317 911	307 052	324 010
	Na 1 obyvatele (v Kč)	343 902	355 678	387 443	374 693	395 524

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Tabulka 6 vycházející z dat Českého statistického úřadu zaznamenává data ohledně různých druhů dávek v průměrných měsíčních počtech za rok 2022. Jedná se o podporu

v nezaměstnanosti, pomoc v hmotné nouzi, příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádnou okamžitou pomoc, příspěvek na péči a příspěvek na bydlení.

Tabulka 6: Průměrný měsíční počet vyplácených dávek za rok 2022, dle dat ČSÚ

Průměrný měsíční počet vyplácených dávek	PvN	HN	PnŽ	DnB	MOP	PnP	PnB
Ústecký kraj	7581	15998	10107	5144	747	31265	20079

Seznam zkratk: DnB – doplatek na bydlení, HM – hmotná nouze, MOP – mimořádná okamžitá pomoc, PnB – příspěvek na bydlení, PnP – příspěvek na péči, PvN – podpora v nezaměstnanosti, PnŽ – příspěvek na živobytí

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Pro bližší představu o míře přerozdělování dávek slouží tabulka 7, která zobrazuje, jaký podíl tvoří měsíční počet vyplácených dávek na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Z dat lze vyčíst, že tato míra je u všech druhů dávek poměrně výrazně vyšší v Moravskoslezském a Ústeckém kraji, a to především v případě pomoci v hmotné nouzi obecně, konkrétně pak u příspěvku na živobytí a doplatků na bydlení. Vyššího podílu si lze všimnout i v případě příspěvku na bydlení.

Tabulka 7: Přehled podílu vybraných měsíčních průměrů dávek na ekonomicky aktivní obyvatelstvo za rok 2022, dle dat ČSÚ

Podíl měsíčního průměru vyplácených dávek a počtu ekonomicky aktivních obyvatel v %	PvN	HN	PnŽ	DnB	MOP	PnP	PnB
Ústecký kraj	1,37	2,88	1,82	0,93	0,13	5,63	3,62

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Ústecký kraj

V Ústeckém kraji žilo k 31.12.2022 812 337 obyvatel z čehož 27,25 % tvořili obyvatelé mladší než 25 let. Osob se zdravotním postižením bylo v Ústeckém kraji evidováno 4515, což představuje 0,56 % populace kraje, přičemž počet pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením činil 703. Tato pracovní místa by poskytla práci 15,5 % OZP v kraji. V tabulce 15 je zobrazen přehled volných pracovních míst podle okresů.

Tabulka 8: Pracovní místa pro OZP podle okresů v Ústeckém kraji k 31.12.2022

Okres	Počet OZP	Volná pracovní místa
Děčín	632	101
Chomutov	736	79
Litoměřice	636	56
Louny	638	125
Most	705	72
Teplice	602	188
Ústí nad Labem	566	82
CELKEM	4 515	703

Data ČSÚ, k 31.12.2022

Podniků v Ústeckém kraji se zaměstnanci bylo k 31.12.2022 celkem 38 227, z toho tvořily drobné podniky (1-9 zaměstnanců) 80 %, malé podniky (10-49 zaměstnanců) 14,7 %, střední podniky (50-249 zaměstnanců) 4,5 % a velké podniky (250 a více zaměstnanců) 0,8 %. Mezi hlavní ekonomické činnosti v kraji patřily velko- a maloobchod a opravy motorových vozidel, stavebnictví a průmysl.

Nezaměstnanost v Ústeckém kraji dosáhla dle dat Českého statistického úřadu k 31.12.2022 5,54 % z ekonomicky aktivního obyvatelstva, celkový počet nezaměstnaných byl ve sledovaném regionu 30740, z toho 17330 žen a 13410 mužů. Věkovou skupinu s nejvyšší mírou nezaměstnanosti představovaly osoby ve věku 55 až 65 let (24 %), co se týče vzdělání, nejčastěji šlo o osoby se základním vzděláním (35 %). Údaje o nezaměstnanosti jsou uvedeny v tabulce 16.

Tabulka 9: Nezaměstnanost v Ústeckém kraji k 31. 12. 2022

Celkem		Podle věku		Podle vzdělání	
Počet	30 740	15-24	15 %	Bez vzdělání	13 %
Podíl	5,54 %	25-34	18 %	Základní	35 %
Muži	13 410	35-44	21 %	Střední odborné	27 %
Ženy	17 330	45-54	22 %	Střední s maturitou	11 %
		55-65	24 %	Vysokoškolské	4 %
				Jiné	10 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Schéma 1 - Uchazeči o zaměstnání podle vzdělání v krajích ČR k 31. 12. 2022

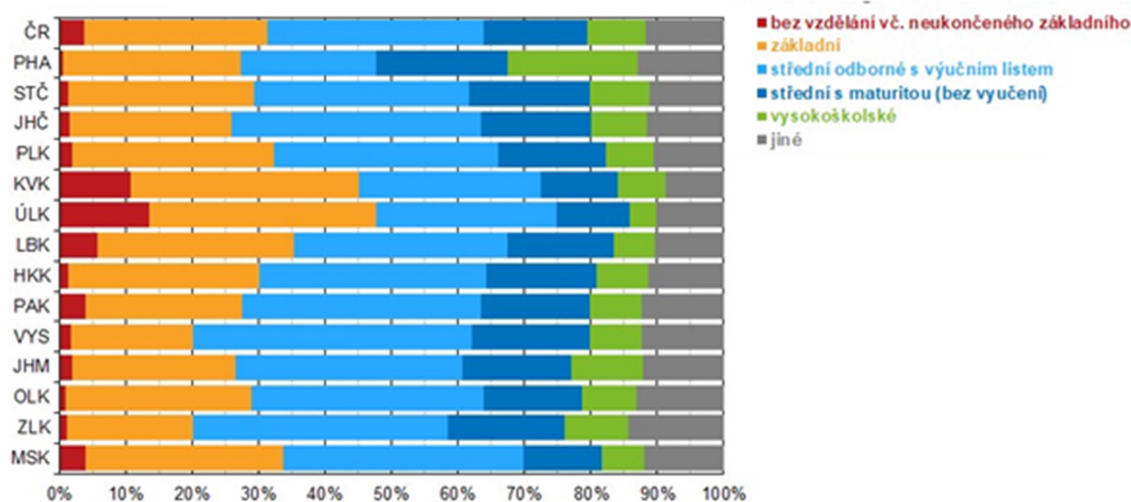
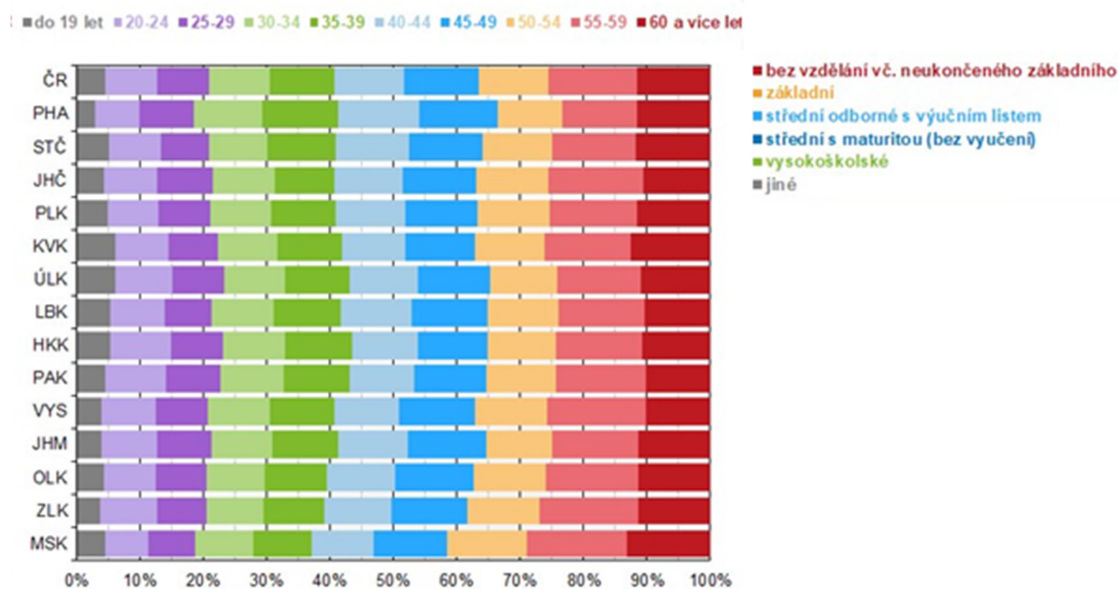

Schéma 2 - Uchazeči o zaměstnání podle věku v krajích ČR k 31. 12. 2022

Z hlediska charakteristik specifických skupin obyvatel v krajích, dohledatelný byl celkový počet obyvatel, počet obyvatel do 25 let, z čehož byl dopočítán podíl těchto osob. Údaje o nezaměstnanosti osob se zdravotním postižením (OZP) nešlo dohledat, existují však data o počtu OZP v okresech a volných pracovních míst pro OZP v okresech, tyto četnosti byly proto sečteny za všechny okresy v každém kraji.

K přehledu státem poskytovaných dávek byl využit dokument ČSÚ s názvem Vybrané údaje o sociálním zabezpečení 2022. U některých dávek byl uveden měsíční průměr, u některých celkový počet za rok 2022, proto byly pomocí přepočtů vytvořeny dvě tabulky, z nichž jedna poskytuje přehled měsíčního průměru a druhá celkového ročního počtu. Celkový roční počet má však v některých případech sníženou výpovědní hodnotu, jelikož je dávka vyplácena v různých intervalech a nelze proto dopočítat počet nebo podíl občanů pobírajících tuto dávku. Pro lepší orientaci a možnost komparace mezi kraji byla však vytvořena tabulka počítající podíl měsíčního průměru vyplácených dávek a počtu ekonomicky aktivních obyvatel.

2. Charakteristika ekosystému pro rozvoj sociálního podnikání

2.1 Činnost SPointu Ústecký kraj

V r. 2023 zahájil svoji činnost SPoint Ústecký kraj, který nabízí následující služby v oblasti podpory soc. podnikání v kraji, a to prostřednictvím následujících činností:

- ✓ poskytování informací o sociálním podnikání, sociální ekonomice a pravidlech fungování sociálního podniku, o možnostech vzniku, podpory a rozvoje sociálního podniku,
- ✓ odborné poradenství pro zájemce o projekty z výzev OPZ+ na podporu sociálního podnikání, informování o produktu S-podnik a poradenství o dalších možnostech financování,
- ✓ spolupráci s krajskými úřady, Úřadem práce ČR, Asociací krajů, Svazem měst a obcí, NS MAS, Agenturou pro sociální začleňování a dalšími významnými stakeholdery v daném regionu.
- ✓ pořádá regionální síťovací akce pro různé klíčové stakeholdery soc. podnikání
- ✓ realizuje školení ve spolupráci s Institutem sociálního podnikání projektu RESP MPSV

Činnost SPointu zajišťuje koordinátor (zaměstnanec MPSV v rámci projektu Rozvoj ekosystému sociálního podnikání) na 0,7 úvazku. Jedná se o následující činnosti: aktivně vyhledává zástupce sociálních podniků, místní lídry sociální ekonomiky a místní inovátory, iniciuje a podporuje vznik nových sociálních podniků s inovačním potenciálem, podporuje stávající sociální podniky, oslovuje a zapojuje do podpory soc. podnikání obce a další aktéry, monitoruje potřeby a příležitosti v regionu, zapojuje místní podnikatele a propojuje sociální podnikatele se zástupci místní podnikatelské sféry, vyhledává a zapojuje další stakeholdery do podpory rozvoje sociální ekonomiky v regionu.

Pravidelně probíhají konzultace v konzultačních dnech SPointu a mentoring pro sociální podniky a zájemce o sociální podnikání. V rámci konzultačních dnů byly osloveny soc.

podniky k registraci v Adresáři sociálních podniků a zapojeny rovněž k propagaci připravovaného Zákona o integračním sociálním podniku.

SPoint Ústecký kraj poskytuje průběžně poradenství pro sociální podniky a další aktéry sociálního podnikání. Jedná se o tyto soc. podniky/aktéry: Dům tisku s.r.o., Květina z.s., Profi oděvy s.r.o., MAMAVIS, Unitium s.r.o., 2 Fabion, SDZP, TEXman s.r.o., Máme rádi Chomutov, ABA, SP Profi s.r.o., Reuse federace, AnnKass s.r.o., Kauboj, Malá jižní stráž, veřejné stravování s.r.o. Sociální agentura o.p.s., CHEMSTR, Blondee s.r.o., MAMAVIS, MRCH, ÚK, Epultik, Pikanto, Green & Grey, Unitio, VACHERIA, KAUBOY, 2 Fabion, GREEN & GREY, Komunitní zahrada, GREEN & GREY, Bio statek z.s., Recovery Net s.r.o., Vážka na niti, Krajský úřad Ústeckého kraje, Kauboy, Úřad práce Ústí nad Labem, Manu – Cedrovatka, Speciálně pedagogické centrum Plamínek, Úřad práce.

Probíhají osvětové akce na téma sociálního podnikání. V březnu 2024 proběhla v prostorách ICUK regionální Konference sociálního podnikání v Ústí nad Labem. Tu zahájil 1. náměstek hejtmána Ústeckého kraje Jiří Kulhánek, který nad akcí převzal záštitu, dále zástupci MPSV, TESSEA, Národní rozvojové banky, zástupci Pardubického a Libereckého kraje. Součástí konference byl i Jarmark sociálních podniků.

SPoint Ústecký kraj má uzavřenou spolupráci s Úřady práce, má nakontaktované poradce pro OZP v kraji a poradce pro zaměstnavatele ÚP.

Probíhá spolupráce se společnostmi Czechinvest, probíhají exkurze po sociálních podnicích Ústeckého kraje za účasti expertů MPSV a zástupce ICUK, i návštěvy důležitých stakeholderů (MAS, Krajský úřad, UJEP).

2.2 Sociální podniky Ústecký kraj - přehled

Adresář sociálních podniků <https://ceske-socialni-podnikani.cz/adresar-socialnich-podniku> registruje 32 sociálních podniků a provozoven, předpokládáme však, že existuje více sociálních podniků, popřípadě potenciálních sociálních podniků.

V Tabulce 13 můžeme vidět počet provozoven v kraji a hlavní obory podnikání (počet provozoven).

Tabulka 13: Sociální podniky v Ústeckém kraji

Kraj	Celkem (provozoven)	Hlavní obor podnikání
Ústecký kraj	32	IT (5), Stravování (5), Catering (5), Potravinářská výroba (5), Úklid (5), Vzdělávání (5)

Zdroj: Vlastní zpracování dle webu ČSP

2.3 Existující formy podpory

Tabulka 14 zobrazuje počet MAS v ČR a v kraji Ústeckém, počet výzev vyhlášených od roku 2018 a předpokládanou celkovou alokaci v rámci těchto výzev. Data pocházejí z interních zdrojů a alokace je titulována jako minimální, protože některé výzvy mohly být vyhlášeny bez alokace atd., skutečná alokace je tedy pravděpodobně vyšší, než je uvedeno v tabulce.

Tabulka 14: Výzvy MAS na podporu sociálního podnikání od roku 2018

	Počet	Výzvy	Minimální alokace (Kč)
Česká republika	180	151	342 125 122
Ústecký kraj	8	22	61 846 005

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních dat Grant Advisor / Dotaceonline.cz

2.4 Krajské koncepce, strategie, politiky

Ústecký kraj zmiňuje ve své strategii do roku 2027, v cíli „O.2 Rozvinout potenciál ekonomiky, podporu zakládání a rozvoje sociálních podniků vč. sociálního zemědělství“, dále však toto téma nerozvíjí. V rámci stejného cíle zmiňuje „společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek (mj. formou podmínky zaměstnání určitého podílu místních nezaměstnaných při realizaci zakázky).“ Odpovědné zadávání je pak také zmíněno v části věnované problematice sociálního vyloučení.

Odkaz: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1724626

V rámci této strategie kraj publikoval Záměr na podporu sociálního podnikání, cílem je „podporovat stávající sociální podniky v růstu jejich celospolečenského dopadu a dále subjekty směřující k oboru sociálního podnikání a budování plnohodnotných sociálních podniků.“ Poskytuje podpůrné aktivity, jako vzdělávání, poradenství, osvětu a finanční podporu.

Odkaz: https://formulare.kr-ustecky.cz/materialyzukver/15_ZUK_2022-06-27/pdf/15_ZUK_MAT_10_11_priloha_1.pdf

Dokument Ústecký krajský plán vyrovnání příležitostí 2021-2025 se mimo jiné zaměřuje i na zaměstnávání a podporu podnikání osob se zdravotním postižením a jejich uplatnění ve veřejném sektoru.

Odkaz: <https://www.zdravamesta.cz/cz/ulk/rozvojove-zamery/strategie/ustecky-krajsky-plan-vyrovnaní-prilezitosti-2021-2025?typ=struktura>

Poptávka v kraji

Data pocházejí ze stránky Poptavky.cz, která po zadání oboru podnikání vrací počet poptávek a celkový obrat, dle nabízené odměny v jednotlivých poptávkách. Poptávky byly omezeny pouze na období jednoho roku. Celkový obrat je nutné brát pouze jak orientační, protože ne všechny poptávky jsou finančně ohraničeny.

Tabulka 15: Poptávky dle kraje za poslední rok (počet poptávek / objem poptávek v Kč)

	Řemeslné práce	Potravinářství	Úklidové služby	Bazar
Česká republika	25 502 / 8 693 716 000 Kč	951 / 201 807 500 Kč	807 / 178 980 500 Kč	101 / 30 129 500 Kč
Ústecký kraj	1 551 / 502 954 500 Kč	20 / 857 500 Kč	39 / 4 542 500 Kč	7 / 747 500 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle Poptavky.cz

Tabulka 16: Dotační tituly na podporu sociálního podnikání v kraji Ústeckém (od r. 2018)

F. MÍSTNÍ ÚROVEŇ - ÚSTECKÝ KRAJ

Název programu	Max. % dotace	Max. dotace Kč	Datum uzávěrky
Výzvy MAS České středohoří, z.s. - IROP (8. výzva - Sociální podnikání)	95	1 900 000	22.11.2018
Výzvy MAS České středohoří, z.s. - IROP (9. výzva - Sociální podnikání)	95	1 900 000	30.06.2019
Výzvy MAS České středohoří, z.s. - OP Zaměstnanost (2. výzva - Podpora vzniku a rozvoje sociálního podnikání II)	85	3 400 000	31.12.2018
Výzvy MAS České středohoří, z.s. - OP Zaměstnanost (3. výzva - Podpora vzniku a rozvoje sociálního podnikání)	85	4 573 000	31.07.2019
Výzvy MAS Český sever, z.s. - OP Zaměstnanost (3. výzva - Podpora sociálního podnikání III)	85	3 965 675	31.12.2019
Výzvy MAS Český sever, z.s. - OP Zaměstnanost (384. výzva - Podpora sociálního podnikání II)	95	3 578 500	26.06.2019
Výzvy MAS Labské skály, z.s. - OP Zaměstnanost (10. výzva - Podpora provozu sociálních podniků II)	85	2 550 000	30.04.2019
Výzvy MAS Naděje o.p.s. - IROP (13. výzva - Podpora sociálního podnikání - investice - III)	95	2 800 000	31.12.2019
Výzvy MAS Naděje o.p.s. - IROP (16. výzva - Podpora sociálního podnikání - investice - IV)	95	2 800 000	31.10.2020
Výzvy MAS Naděje o.p.s. - IROP (19. výzva - Podpora sociálního podnikání - investice - V)	95	2 800 000	14.11.2021
Výzvy MAS Naděje o.p.s. - IROP (9. výzva - Podpora sociálního podnikání - investice - II)	95	2 203 129	09.08.2019
Výzvy MAS Naděje o.p.s. - OP Zaměstnanost (10. výzva - Podpora sociálního podnikání - provoz IV)	85	2 829 204	31.10.2019
Výzvy MAS Naděje o.p.s. - OP Zaměstnanost (14. výzva - Podpora sociálního podnikání - provoz - II)	85	2 550 000	31.12.2018
Výzvy MAS Naděje o.p.s. - OP Zaměstnanost (9. výzva - Podpora sociálního podnikání - provoz - III)	85	2 826 250	23.08.2019
Výzvy MAS Sdružení Západní Krušnohoří, z.s. - IROP (6. výzva - Sociální podnikání)	95	Neuvedeno	30.08.2019
Výzvy MAS Sdružení Západní Krušnohoří, z.s. - OP Zaměstnanost (10. výzva - Sociální podnikání)	85	1 465 230	17.02.2019
Výzvy MAS Sdružení Západní Krušnohoří, z.s. - OP Zaměstnanost (13. výzva - Sociální podnikání)	85	1 355 017	31.08.2019
Výzvy MAS Sdružení Západní Krušnohoří, z.s. - OP Zaměstnanost (8. výzva - Sociální podnikání)	85	4 250 000	19.12.2018
Výzvy MAS Serviso, o.p.s. - IROP (10. výzva - Podpora sociálního podnikání)	95	1 900 000	30.11.2019
Výzvy MAS Serviso, o.p.s. - OP Zaměstnanost (15. výzva - Podpora sociálního podnikání)	85	4 250 000	28.02.2019
Výzvy MAS Serviso, o.p.s. - OP Zaměstnanost (16. výzva - Podpora sociálního podnikání)	85	4 250 000	05.07.2019
Výzvy MAS Serviso, o.p.s. - OP Zaměstnanost (21. výzva - Podpora sociálního podnikání)	85	4 250 000	31.12.2019

2.5 Struktura klíčových stakeholderů soc. podnikání v kraji

- Inovační centrum Ústeckého kraje (ICUK) je klíčovou institucí zaměřenou na podporu inovací, podnikání a transfer technologií v Ústeckém kraji. Nabízí služby jako jsou inkubace startupů, poradenství pro začínající podnikatele a přístup k financování.
- Czechinvest – rozvoj podnikání, sídlo v budově ICUK, úzká spolupráce - prezentace SPoint na akcích pro malé a střední podnikatele. Agentura pro podporu podnikání a investic - CzechInvest
- Regionální rozvojová agentura Ústeckého kraje (RRA ÚK) - zaměřuje se na strategický rozvoj regionu, projektové řízení a podporu regionálních projektů. www.rrauk.cz
- Transformační centrum Ústeckého kraje (TCUK): podpora technologických inovací, výzkumu a vývoje, a také na spolupráci mezi akademickým sektorem a průmyslem. <https://tcuk.cz/>
- Vědeckotechnický park Ústí nad Labem (VTP UNL) - zaměřen na podporu inovací a technologického vývoje, přičemž poskytuje prostory pro startupy a technologicky orientované firmy., <https://fsi.ujep.cz/vedeckotechnicky-park/>
- VEŘEJNÉ ZAKÁZKY PRO SOC.PODNIKY uvádí [Seznam sociálních podniků v ÚK \(k 24.11.2022\).xlsx \(kr-ustecky.cz\)](#)
- Ústecký kraj vyhláší ve spolupráci s MPO (Rada kvality) Cenu hejtmana za společenskou odpovědnost firem, viz <http://www.hsr-uk.cz/>
- Specifické poradenství nebo mentoring pro sociální podnikatele nabízely v minulosti jednotlivé organizace MAS (poradenství se vztahovalo k čerpání dotací určených pro podporu sociálního podnikání z IROP – např. MAS VLADAŘ, Podbořany – viz <https://www.vladar.cz/skoleni-zadatelu-k-14-vyzve-irop-4-vznik-novych-a-rozvoj-existujicich-podnikatelskych-aktivit-v-oblasti-socialniho-podnikani-vypis-clanek-397.html>)
- UJEP (Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem) v rámci vzdělávání na FSE pro obor Ekonomika a management není vypsán specifický kurz, ale v rámci ostatních kurzů jsou kapitoly věnované sociálnímu podnikání. Projekt RUR (region univerzity, univerzita regionu) zahrnuje podporu vzdělávání a podnikání obecně. <https://icuk.cz/pro-region/rur/>. Možnosti spolupráce SPoint připravuje.

- Czechinvest poskytuje on-line pro bezúročné úvěry NRB – viz [Agentura pro podporu podnikání a investic - CzechInvest](#).
- Ústecký kraj pořádá akce k tématu sociální podnikání, např. <https://www.kr-ustecky.cz/konference-podpora-socialniho-podnikani-v-usteckem-kraji/ms-307038/p1=307038>, konference se konala v prostorách ICUK za spoluúčasti SPointu Ústeckého kraje , nebo <https://www.kr-ustecky.cz/krajsky-urad-usporadal-uvodni-setkani-k-tematu-socialni-podnikani-v-usteckem-kraji/d-1771197>.
- Probíhá úzká spolupráce s ICUK (Inovační centrum Ústeckého kraje). Ten poskytuje prostor SPointu. Klienti SPointu, kteří chtějí důkladně promyslet svůj podnikatelský záměr, mohou do tohoto programu vstoupit a naopak klienti ICUK jsou odkazováni na SPoint v případě, že jejich podnikatelský záměr ladí s principy sociálního podnikání.
- Obecně vzdělávání znevýhodněných zajišťuje Úřad práce, u kterých je nositelem region. Individuální projekty na podporu zaměstnanosti znevýhodněných osob, viz Projekty v realizaci (uradprace.cz).
- V kraji probíhají tyto projekty na podporu zaměstnanosti : LEADER ACADEMY [Pomoc uprchlíkům z Ukrajiny - Leader Academy](#), Rekvalifikační kurzy [Akreditované kurzy :: Vzdělávací centrum Podkrušnohoří \(vcp-zatec.cz\)](#), Protidluhové poradenství a podpora zaměstnanosti [Dluhové poradenství Postoloprty \(nadeje-m.cz\)](#), [Vzdělávání – Sociální agentura \(socialniagentura.cz\)](#), [Specializované vzdělávání zaměřené na zvyšování kvality tlumočnických služeb pro osoby se sluchovým a kombinovaným postižením | Tichý svět \(tichy Svet.cz\)](#).
- Krajská hospodářská komora propaguje výrobky vybraných sociální podniků/chráněných dílen: <https://www.khk-usti.cz/2024/02/28/nabidka-sluzeb-skupina-chronenych-dilen-a-socialnich-juha/>
- Propojení klíčových aktérů v podpoře soc. podnikání: Kraj – ICUK – SPOINT Ústecký kraj: [Na konferenci Podpora sociálního podnikání v Ústeckém kraji navázal tematický Jarmark: Ústecký kraj \(kr-ustecky.cz\)](#)
- Existují tzv. dotace Ústeckého kraje pro sociální podnikatele, celková alokovaná částka 2 mil. Kč za rok 2024 nevyčerpána. Výše max. podpory 150 tisíc Kč, uvažuje se o navýšení na 200 tisíc Kč.

Financováno
Evropskou unií

https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.kr-ustecky.cz%2Fassets%2Ffile.ashx%3Fid_org%3D450018%26id_dokumenty%3D1789204&wdOrigin=BROWSELINK a <https://www.kr-ustecky.cz/podpora%2Dsluzeb%2Dnedefinovanych%2Dv%2Dzakone%2Dc%2D108%2D2006%2Dsb%2Do%2Dsocialnich%2Dsluzbach%2D2024%2D2%2Dkolo%2Dprogramu%2Dpodpory%2De/ms-302340/p1=302340>

Závěr

První kapitola mapuje socioekonomická data v Ústeckém kraji. Na základě dat z roku 2021, lze tvrdit, že z pěti zkoumaných krajů je nejnižší vzdělanost v Ústeckém kraji, kdy více než polovina obyvatel uvedla jako nejvyšší dosažené vzdělání SŠ bez maturity.

Nejvyšší podíl OZP je v kraji Ústeckém (3,5 % obyvatelstva), kde skoro 6 % OZP jsou osoby nezletilé. Najdeme zde i největší poměr Romů (skoro 8 % obyvatelstva).

V Ústeckém kraji žilo k 31.12.2022 812 337 obyvatel z čehož 27,25 % tvořili obyvatelé mladší než 25 let. Osob se zdravotním postižením bylo v Ústeckém kraji evidováno 4515, což představuje 0,56 % populace kraje, přičemž počet pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením činil 703. Tato pracovní místa by poskytla práci 15,5 % OZP v kraji.

Podniků v Ústeckém kraji se zaměstnanci bylo k 31.12.2022 celkem 38 227, z toho tvořily drobné podniky (1-9 zaměstnanců) 80 %, malé podniky (10-49 zaměstnanců) 14,7 %, střední podniky (50-249 zaměstnanců) 4,5 % a velké podniky (250 a více zaměstnanců) 0,8 %. Mezi hlavní ekonomické činnosti v kraji patřily velko- a maloobchod a opravy motorových vozidel, stavebnictví a průmysl.

Nezaměstnanost v Ústeckém kraji dosáhla dle dat Českého statistického úřadu k 31.12.2022 5,54 % z ekonomicky aktivního obyvatelstva, celkový počet nezaměstnaných byl ve sledovaném regionu 30740, z toho 17330 žen a 13410 mužů. Věkovou skupinu s nejvyšší mírou nezaměstnanosti představovaly osoby ve věku 55 až 65 let (24 %), co se týče vzdělání, nejčastěji šlo o osoby se základním vzděláním (35 %).

Druhá kapitola se zaměřila na mapování zdrojů pro sociální podniky, dostupné koncepce, strategie na úrovni kraje a místní klíčové aktéry sociálního podnikání. SPoint Ústecký kraj poskytuje průběžně poradenství pro sociální podniky a další aktéry sociálního podnikání. Probíhají osvětové akce na téma sociálního podnikání. SPoint Ústecký kraj má uzavřenou spolupráci s Úřady práce, má nakontaktované poradce pro OZP v kraji a poradce pro zaměstnavatele ÚP. Probíhá spolupráce s CZECHINVEST, probíhají exkurze po sociálních podnicích Ústeckého kraje za účasti expertů MPSV a zástupce ICUK, i návštěvy důležitých stakeholderů (MAS, Krajský úřad, UJEP).

Financováno
Evropskou unií

Ústecký kraj zmiňuje ve své strategii do roku 2027, v cíli „O.2 Rozvinout potenciál ekonomiky, podporu zakládání a rozvoje sociálních podniků vč. sociálního zemědělství“, dále však toto téma nerozvíjí. V rámci stejného cíle zmiňuje „společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek (mj. formou podmínky zaměstnání určitého podílu místních nezaměstnaných při realizaci zakázky).“

Dokument Ústecký krajský plán vyrovnání příležitostí 2021-2025 se mimo jiné zaměřuje i na zaměstnávání a podporu podnikání osob se zdravotním postižením a jejich uplatnění ve veřejném sektoru. Odkaz: <https://www.zdravamesta.cz/cz/ulk/rozvojove-zamery/strategie/ustecky-krajsky-plan-vyrovnani-prilezitosti-2021-2025?typ=struktura>

Zdroje

- Breakfaststory [online], 2023. [cit. 2023-10-27]. Dostupné z: <https://breakfaststory.cz/>
- CASTILLO, Lenka, 2021. Středočeský kraj plánuje podpořit sociální podniky. In: Praha TV [online]. [cit. 2023-10-27]. Dostupné z: <https://prahatv.eu/zpravy/stredocesky-kraj/stredocesky-kraj/15297/stredocesky-kraj-planuje-podporit-socialni-podniky>
- CIRI, 2023. Regionální centrum podpory sociálního podnikání. In: CIRI HK [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://www.cirihk.cz/regionalni-centrum-podpory-soc-podnikani.html?lang=1>
- ČSOB, 2023. ČSOB Grantový program určený sociálním podnikům. In: ČSOB [online]. [cit. 2023-12-09]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/csob/spolecenska-odpovednost/filantropie/granty/csob-grantovy-program-stabilizace-socialnich-podniku>
- ČSÚ, 2022. Veřejná databáze. In: Český statistický úřad [online]. [cit. 2023-10-23]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky>
- ČZU, 2023. Česká zemědělská univerzita v Praze. In: SZIF [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://shorturl.at/xJKV9>
- DOTACE EU, 2016. Podpora sociálního podnikání v Ústeckém kraji. In: Dotační info [online]. [cit. 2023-12-09]. Dostupné z: <https://www.dotacni.info/podpora-socialniho-podnikani-v-usteckem-kraji/>
- ESFCR, 2022. Podpora sociálního podnikání. In: ESFCR [online]. [cit. 2023-11-24]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/prehled-vyzev-opz-plus/-/asset_publisher/SfUza2tXdZGm/content/podpora-socialniho-podnikani-1-?inheritRedirect=false
- ESFCR, 2023. Program S-podnik. In: ESFCR [online]. [cit. 2023-11-24]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/financni-nastroje/program-s-podnik>
- Fokus ČR, 2023. Zaměstnávání / Sociální podnikání. In: Fokus ČR [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://fokus-cr.cz/index.php/zamestnavani-a-socialni-podnikani>
- FOKUS PRAHA, 2023. Sociální podnikání. In: Fokus Praha [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://fokus-praha.cz/co-delame/socialni-podnikani/>

HYÁNEK, Vladimír, Mirka WILDMANNOVÁ a Zuzana RENNEROVÁ, 2018. Sociální podnikání [online]. In: . [cit. 2023-12-11]. Dostupné z: [https://anno-cr.cz/wp-](https://anno-cr.cz/wp-content/uploads/2018/09/Publikace-Soci%C3%A1ln%C3%AD-podnik%C3%A1n%C3%AD_final.pdf)

[content/uploads/2018/09/Publikace-Soci%C3%A1ln%C3%AD-podnik%C3%A1n%C3%AD_final.pdf](https://anno-cr.cz/wp-content/uploads/2018/09/Publikace-Soci%C3%A1ln%C3%AD-podnik%C3%A1n%C3%AD_final.pdf)

Inkubátor sociálních podniků, 2023. In: Zaměstnaný region [online]. [cit. 2023-12-04].

Dostupné z: <https://www.zamestnanyregion.cz/inkubatorsp>

JEŽKOVÁ, Monika, 2023. Podporujeme oblast sociálního podnikání: Nadace O2 usedla do poroty Cen ZLATÁ VÁŽKA. In: Nadace O2 [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z:

<https://nadaceo2.cz/novinky/podporujeme-oblast-socialniho-podnikani-nadace-o2-usedla-do-poroty-cen-zlata-vazka>

KSP, 2020. Komora sociálních podniků. In: Komora sociálních podniků [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://komora-socialnich-podniku.cz/onas/>

MANDYS, Jan a Claudia VARHOL, 2023. Sociální problematika a role obce. In: Příručka zastupitele [online]. [cit. 2023-10-25]. Dostupné z: <https://www.priruckazastupitele.cz/11-socialni-problematika-a-role-obce/>

Magistrát města Ostrava, 2023. Sociální podnikání. In: Sociální věci Ostrava [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://socialniveci.ostrava.cz/socialni-podnikani/>

MMR, 2023. Kraj Olomoucký. In: Databáze strategií [online]. [cit. 2023-11-29]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/olk/strategie>

MPSV, 2015. MPSV vyhlásilo novou výzvu pro sociální podniky. Na podporu je připraveno 100 milionů. In: Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. [cit. 2023-11-24]. Dostupné z:

<https://www.mpsv.cz/-/mpsv-vyhlasil-novou-vyzvu-pro-socialni-podniky-na-podporu-je-pripraveno-100-milionu>

MPSV, 2017. Na podporu sociálního podnikání míří z Evropských fondů dalších 150 milionů korun. In: Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. [cit. 2023-11-24]. Dostupné z:

<https://1url.cz/yuTGF>

MPSV, 2019. MPSV zahájilo další vlnu podpory sociálního podnikání. Na nové projekty přibýlo dalších 400 mil. Kč. In: Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. [cit. 2023-11-24].

Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/mpsv-zahajilo-dalsi-vlnu-podpory-socialniho-podnikani-na-nove-projekty-pribylo-dalsich-400-mil-kc>

MPSV, 2020. Dotazníkové šetření sociálních podniků 2019. In: České sociální podnikání [online]. [cit. 2023-12-13]. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/socialni-podnikani/ke-stazeni/pruzkumy-a-setreni/3976-dotaznikove-setreni-socialnich-podniku-2020>

MPSV, 2022. Vyhodnocení dotazníkového šetření sociálních podniků v ČR 2022. In: České sociální podnikání [online]. [cit. 2023-12-13]. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/socialni-podnikani/publikace/4867-vyhodnoceni-dotaznikoveho-setreni-socialnich-podniku-v-cr-2022>

MPSV, 2023a. Adresář sociálních podniků. In: České sociální podnikání [online]. [cit. 2023-10-25]. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/adresar-socialnich-podniku>

MPSV, 2023b. Sociální podnikání: principy a definice. In: České sociální podnikání [online]. [cit. 2023-10-30]. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/socialni-podnikani/principy-a-definice>

MPSV, 2023c. OP Praha - pól růstu ČR. In: České sociální podnikání [online]. [cit. 2023-11-24]. Dostupné z: <https://1url.cz/luTlx>

MPSV, 2023d. Moravskoslezský kraj – podpora sociálního podnikání. In: České sociální podnikání [online]. [cit. 2023-11-28]. Dostupné z: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/financovani/programy-kraju/3019-moravskoslezsky-kraj-podpora-socialniho-podnikani>

MUNI, 2023. Environmentální studia. In: OÚ Fakulta sociálních studií [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: https://www.muni.cz/bakalarske-a-magisterske-obory/23206-environmentalni-studia?plan=2_23192_23208

NAUŠ, Miroslav, 2022. Krajský úřad uspořádal úvodní setkání k tématu Sociální podnikání v Ústeckém kraji. In: IÚstecko [online]. [cit. 2023-12-09]. Dostupné z: <https://www.iustecko.cz/krajsky-urad-usporadal-uvodni-setkani-k-tematu-socialni-podnikani-v-usteckem-kraji>

NOVÁK, Anna, 2023. V Česku otevřely první čtyři SPointy, kontaktní místa pro zájemce o sociální podnikání. In: Svět neziskovek [online]. [cit. 2023-10-25]. Dostupné z:

<https://svetneziskovek.cz/aktualne-z-nezisku/v-cesku-otevrel-prvni-ctyri-spouty-kontakti-mista-pro-zajemce-o-socialni-podnikani>

OP PPR, 2023. Výzvy: OP Praha - pól růstu ČR. In: Peníze pro Prahu [online]. [cit. 2023-11-24].

Dostupné z: <https://www.penizeproprahu.cz/vyzvy/?sc=7>

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA, 2023. Komora sociálních podniků. In: OÚ Fakulta sociálních studií [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://fss.osu.cz/studijniobory/?specializaceid=3657>

Parádní kraj, 2023. Podpora Pardubického kraje. In: Parádní kraj [online]. [cit. 2023-12-04].

Dostupné z: <https://paradnikraj.cz/podnikam/socialni-podnikani/>

Platforma NNO, 2023. Sociální podnikání. In: Platforma rozvoje NNO [online]. [cit. 2023-12-09]. Dostupné z: <http://platformanno.weebly.com/sociaacuteniacute-podnikaacuteniacute.html>

[podnikaacuteniacute.html](http://platformanno.weebly.com/sociaacuteniacute-podnikaacuteniacute.html)

PLOCEK, Petr, 2016. Sociální podniky mohou u UniCredit Bank získat finanční granty i odborné poradenství. In: Svět neziskovek [online]. [cit. 2023-12-09]. Dostupné z:

<https://svetneziskovek.cz/fundraising/socialni-podniky-mohou-u-unicredit-bank-ziskat-financni-granty-i-odborne-poradenstvi>

Poptavky.cz [online], 2023. [cit. 2023-12-11]. Dostupné z: <https://www.poptavky.cz/>

SINEC: KLASTR SOCIÁLNÍCH INOVACÍ A PODNIKŮ, 2023. [online]. [cit. 2023-10-27]. Dostupné z: <https://www.klastr-socialnich-podniku.cz/>

SOVZ, 2023. Podpora účasti sociálních podniků ve veřejných zakázkách. In: SOVZ [online]. [cit. 2023-12-08]. Dostupné z: <https://www.sovz.cz/temata/podpora-socialnich-podniku-v-zadavani-verejnych-zakazek/>

Sociální akademie, 2023. Sociální akademie [online]. [cit. 2023-12-09]. Dostupné z: <https://akademie-socialni.cz/cze/>

Středočeský kraj, 2015. WORKSHOPY SOCIÁLNÍ EKONOMIKY A PODNIKÁNÍ [online]. [cit. 2023-10-27]. Dostupné z: <https://kr-stredocesky.cz/web/socialni-oblast/socialni-ekonomika-a-podnikani>

[a-podnikani](https://kr-stredocesky.cz/web/socialni-oblast/socialni-ekonomika-a-podnikani)

TACR, 2023. Veletrh podpory podnikání a inovací pro firmy a podnikatele z Olomouckého kraje. In: TACR [online]. [cit. 2023-12-09]. Dostupné z: <https://www.tacr.cz/kalendar/veletrh-podpory-podnikani-a-inovaci-pro-firmy-a-podnikatele-z-olomouckeho-kraje/>

TESSEA, 2023a. *Tematická síť pro sociální ekonomiku [online].* [cit. 2023-10-25]. Dostupné z: <https://www.tessea.cz/cz/>

TESSEA, 2023b. *Krizové řízení v sociálních podnicích. In: TESSEA [online].* [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://www.tessea.cz/cz/socialnipodnikani/publikace-2/759-krizove-rizeni-socialnich-podniku>

ÚK, 2022. *Podpora sociálního podnikání v Ústeckém kraji. In: Ústecký kraj [online].* [cit. 2023-12-02]. Dostupné z: <https://www.kr-ustecky.cz/podpora-socialniho-podnikani-v-usteckem-kraji/d-1773100>

Úřad vlády ČR, 2017. *Zpráva o stavu romské menšiny v České republice za rok 2017. [online].* [cit. 2023-10-23]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/Zprava-o-stavu-romske-mensiny-2017.pdf>

WILDMANNOVÁ, Mirka, 2017. *Jak podporovat sociální podnikání na krajské úrovni [online].* [cit. 2023-10-25]. Dostupné z: <https://relik.vse.cz/2017/download/pdf/152-Wildmannova-Mirka-paper.pdf>

Dotaceonline.cz – průběžný zdroj - Dotaceonline.cz - ISSN 1803-201X